

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Økonomien i produksjon av slaktekylling

NIBIO RAPPORT | VOL. 5 | NR. 88 | 2019

Siv Karin Paulsen Rye, Elisabeth Jenssen, Yujie Qi Wenstøp
Divisjon for kart og statistikk

TITTEL/TITLE

Økonomien i produksjon av slaktekylling

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Siv Karin Paulsen Rye, Elisabeth Jenssen, Yujie Qi Wenstøp

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
09.10.2019	5/88/2019	Åpen	10203-12	19/00918
ISBN:	ISSN:		ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:
978-82-17-02376-0	2464-1162		30	1

OPPDRAKSGIVER/EMPLOYER:

NIBIO

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Siv Karin Paulsen Rye

STIKKORD/KEYWORDS:

Økonomi, slaktekyllingproduksjon, marked, utvikling

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Driftsøkonomisk analyse

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Rapporten beskriver markedsutviklingen for fjørfekjøtt, og dette viser at engrosforbruket av fjørfekjøtt økte fra 10,0 til 18,5 kilo per innbygger fra 2002 til 2018.

Rapporten viser det økonomiske resultatet for gårdsbruk med slaktekyllingproduksjon for årene 2014-2017. Brukene med flest innsatte kyllinger oppnår også høyest totalt dekningsbidrag. Analysene tyder likevel ikke på noen sammenheng mellom antall innsatte kyllinger og størrelsen på dekningsbidraget per slaktekylling.

Resultatene er basert på gårdsbruk som har vært med i driftsgranskningene.

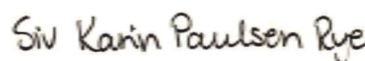
LAND/COUNTRY:	Norge
FYLKE/COUNTY:	Trøndelag
KOMMUNE/MUNICIPALITY:	Trondheim
STED/LOKALITET:	Trondheim

GODKJENT /APPROVED

HILDEGUNN NORHEIM

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

SIV KARIN PAULSEN RYE

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forord

Produksjon av slaktekylling har økt sterkt de senere årene. For mange bønder har det som før var en tilleggsproduksjon til andre jordbruksproduksjoner, fått stadig større betydning. I 2008 ble det utført en spesialundersøkelse av slaktekyllingproduksjon, fordi denne driftsformen var svakt representert i NIBIOs driftsgranskinger i jord- og skogbruk. Det ble samlet inn økonomiske data om produksjon, produksjonsinntekter, variable kostnader, faste kostnader, investeringskostnader og arbeidsforbruk på åtte gårdsbruk.

Etter dette har produksjonen blitt bedre representert i driftsgranskningene, og i 2017 var det med 22 bruk med slaktekyllingproduksjon på landsbasis. Disse brukene danner grunnlaget for en ny undersøkelse av denne driftsformen.

Siv Karin Paulsen Rye har vært prosjektleder og har sammen med Yujije Qi Wenstøp og Elisabeth Jenssen skrevet rapporten. Geir-Harald Strand, Jostein Vasseljen, Eva Øvren og Torbjørn Haukås har kommet med verdifulle innspill til rapporten. Anne Bente Ellevold har stått for klargjøring av manuskriptet for publisering.

Ås, 09.10.19

Hildegunn Norheim

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Økt produksjon av kyllingkjøtt.....	5
1.2	Forbruk av kyllingkjøtt og forbrukertrender.....	6
1.3	Verdikjede og strukturelle endringer	8
1.4	Hybrider og produksjonsformer	11
1.5	Regelverket for hold av slaktekylling.....	12
1.6	Referanseprissystem og utvikling i produsentpris.....	12
2	Produksjonsinntekter og kostnader	14
2.1	Produksjonsinntekter	14
2.2	Variable kostnader	15
2.2.1	Kraftfôrkostnader.....	15
2.2.2	Innkjøp av daggamle kyllinger.....	16
2.2.3	Andre variable kostnader.....	17
2.3	Faste kostnader	18
2.4	Investeringer.....	18
3	Arbeidsforbruk.....	19
4	Resultatberegninger	21
4.1	Dekningsbidragsberegninger per bruk	21
4.2	Dekningsbidragsberegninger per innsatt slaktekylling.....	21
5	Sammenligning med andre undersøkelser.....	24
6	Konklusjoner	26
	Litteraturreferanse	28
	Vedlegg.....	31

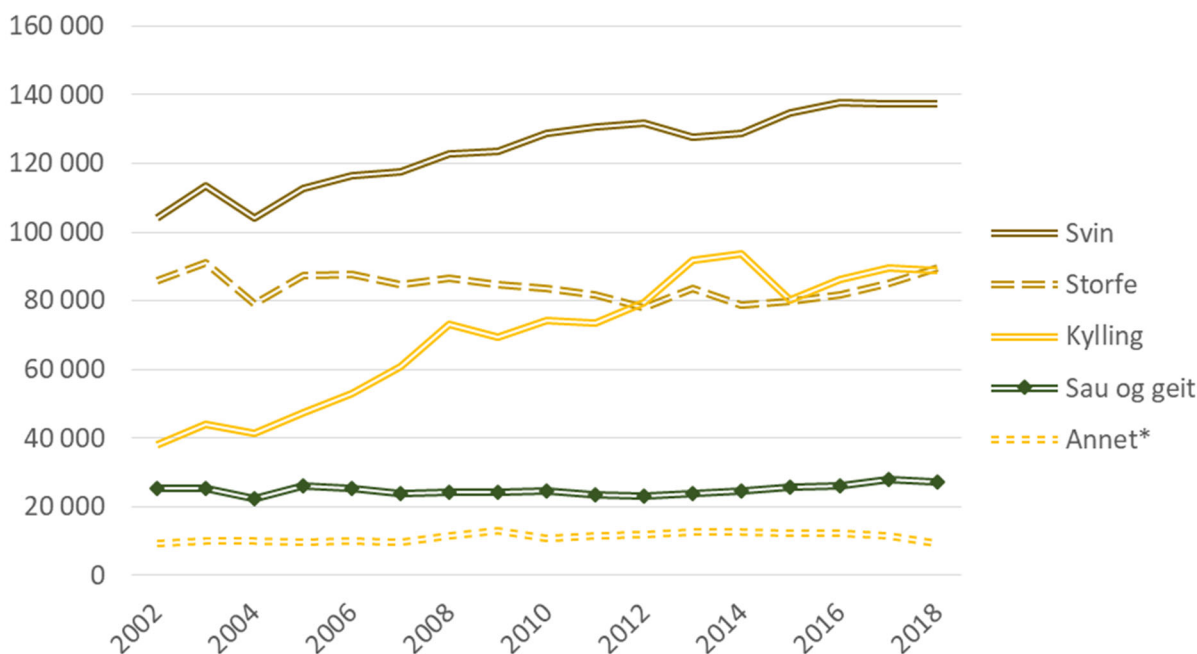
1 Innledning

1.1 Økt produksjon av kyllingkjøtt

Fjørfekjøtt har vært den primære driveren av veksten i verdens totale kjøttproduksjon de siste 20 årene, hovedsakelig som et svar på sterk global etterspørsel. I 2005 var verdens produksjon av fjørfekjøtt på 82,9 mrd. kg, og i 2018 var volumet økt til 121,6 mrd. kg, noe som utgjorde 36 prosent av verdens totale kjøttproduksjon (Landbruksdirektoratet 2019c).

I norsk fjørfeproduksjon er det kyllingkjøtt som dominerer (Landbruksdirektoratet 2018a) ¹. Det har vært stor vekst i kyllingproduksjon i Norge, fra 38 000 tonn i 2002 til knapt 90 000 tonn i 2018, dette tilsvarer en økning på 134 prosent i perioden. I 2017 var produksjonsverdien av kyllingkjøtt 1,7 mrd. kroner, og slaktekyllingsektoren stod for 5 prosent av de totale produksjonsinntektene i norsk jordbruk (BFJ 2018).

Svinekjøtt står for den største andelen av norsk kjøttproduksjon, mens storfe og kylling står for 25 prosent av produksjonen hver i 2018 (Figur 1.1). Fra å være en tilleggsproduksjon, er slaktekylling blitt en hovedproduksjon for mange norske bønder i dag. Produksjonen av slaktekylling har blitt modernisert, effektivisert og høyt spesialisert de siste tiårene, der både antall kyllinger per produksjonsenhet og vekt per kylling har økt.

Figur 1.1 Utvikling av kjøttproduksjon i Norge 2002-2018, tonn

Kilde: Landbruksdirektoratet, Leveranseregisteret for slakt. *Annet: Omfatter andre typer fjørfekjøtt (struts, vaktel, and, gås, kalkun, høns og hane) enn slaktekylling, hest og vilt.

I de siste 20 årene har slaktekyllingbransjen opplevd en økende dynamikk i markedet. Til tross for sterk vekst i bransjen har kyllingkjøttmarkedet vært turbulent. Det har vært svekket etterspørsel og overproduksjon, spesielt i periodene 2008-2009 og 2014-2015. Forventninger om stor vekst i

¹ Kategorien «Fjørfekjøtt» omfatter kjøtt fra kylling, høns, hane, kalkuner, gjess, ender, vaktel og struts. Kyllingkjøtt målt i slaktevekt utgjorde omtrent 88 % av total fjørfeproduksjon i 2016.

etterspørselen førte til flere nyetableringer i 2013, og i 2014 produserte Norge rekordmye kyllingkjøtt på 93 549 tonn. Fra 2014 til 2015 gikk imidlertid salget av kyllingkjøtt vesentlig ned, som følge av økt medieoppmerksomhet rundt bruken av narasin i fôret. (Narasin er godkjent som fôrtilsetningsmiddel, men siden det har en viss bakteriedrepende effekt kan det være fare for at stoffet bidrar til resistensutvikling i bakteriefloraen). Svikten i etterspørselen av kyllingkjøtt bidro til overkapasitet i kyllingkjøttmarkedet, og en prisnedgang i 2015 og 2016 (Landbruksdirektoratet 2016, BFJ). Etter nedturen rundt Narasindiskusjonen, har markedet tatt seg opp. Slakting av kylling i 2017 økte med 3 396 tonn (opp 4 prosent) til 89 701 tonn, sammenlignet med samme periode i 2016 da det ble slaktet 86 305 tonn (Landbruksdirektoratet 2016).

Norsk jordbruk dekker i stor grad det norske markedet for kyllingkjøtt. Handelen med kyllingkjøtt mellom Norge og omverdenen er liten (Landbruksdirektoratet 2019a).

1.2 Forbruk av kyllingkjøtt og forbrukertrender

De siste tiårene har det skjedd store forandringer i norsk kosthold og forbruksvaner. Forbrukeren har blitt mer opptatt av matens næringsinnhold, kvalitet og trygghet, og ønsker matvarer som er enkle og raske å tilberede (Helse- og omsorgsdepartementet 2017). En stor andel av befolkningen har bevissthet rundt hvor og hvordan maten produseres, dyrehelse- og velferd, bærekraft og miljø ved varekjøp (Norsk landbrukssamvirke 2017). I følge Norsk Landbrukssamvirke viser også forbrukerundersøkelser at opprinnelse er noe av det viktigste for forbrukerne.

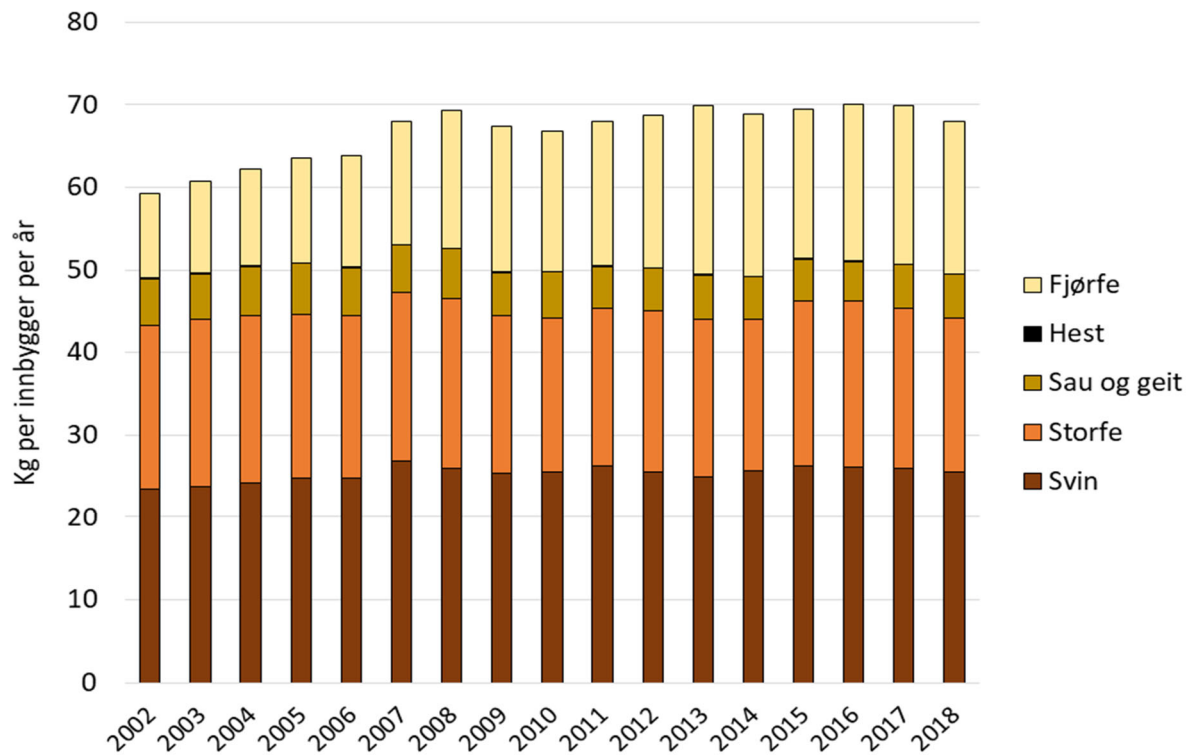
Industrien har satset på produktutvikling av slaktekylling, og det har kommet ulike varianter av produkter i markedet som er tilpasset nye trender i kjøttforbruk. Produksjonen av hel kylling er redusert i favør av mer lønnsomme kuttete og bearbejdede produkter.

I 2014 oppstod det som nevnt en forbigående svekkelse i etterspørsel med bakgrunn i frykt for antibiotikaresistente bakterier. Fra 2015 begynte narasinfôret kylling å fases ut i det norske markedet, og norsk kyllingproduksjon er i dag nesten narasinfri i praksis (NORM/NORM-VET 2017). Rapporten NORM/NORM-VET 2017 viser videre at bruken av antibiotika til behandling av slaktekylling er svært lavt i Norge, og norsk kylling har minst resistente bakterier i Europa. Flere produsenter har gått over fra den rasktvoksende hybridrasen Ross 308 til mer saktevoksende raser og tatt i bruk miljøberikelse i husdyrrommet (En miljøberikelse er et element, eller en ting, som settes inn i huset for å imøtekomme dyrenes atferdsbehov, for å øke aktiviteten og stimulere til ulike atferder. Det kan være f.eks. strøbad, halmballer, hakkestener og grener). Økologisk og premium produksjon av kylling er blitt en markedsstrategi. Automasjon, høyt integrert logistikk, bedre utnyttelse av energi og areal, og god føreffektivitet har gjort kyllingprodukter til rimelige matvarer. Lave produktpriser og kyllingkjøttets egenskaper har bidratt til å gjøre kylling til et førstevalg for mange forbrukere (FAO 2013)². Engrosforbruk av fjørfekjøtt i Norge har nesten doblet seg i løpet av perioden 2002- 2018, med en økning fra 10 til 18,5 kilo per innbygger (BFJ)³. I 2016 og 2017 var forbruket per innbygger på hhv. 19,0 og 19,2 kilo, så det vil si at det var en liten nedgang til 2018. I dag er kyllingkjøtt, sammen med kjøtt fra svin og storfe, de meste solgte kjøttslagene i Norge (Figur 1.2). Det norske fjørfekjøttforbruket er noe lavere enn gjennomsnittet i Norden og Europa (FAOSTAT), men har hatt en større økning de siste årene (Figur 1.3). Norge har ikke levert nye tall til FAO etter 2013.

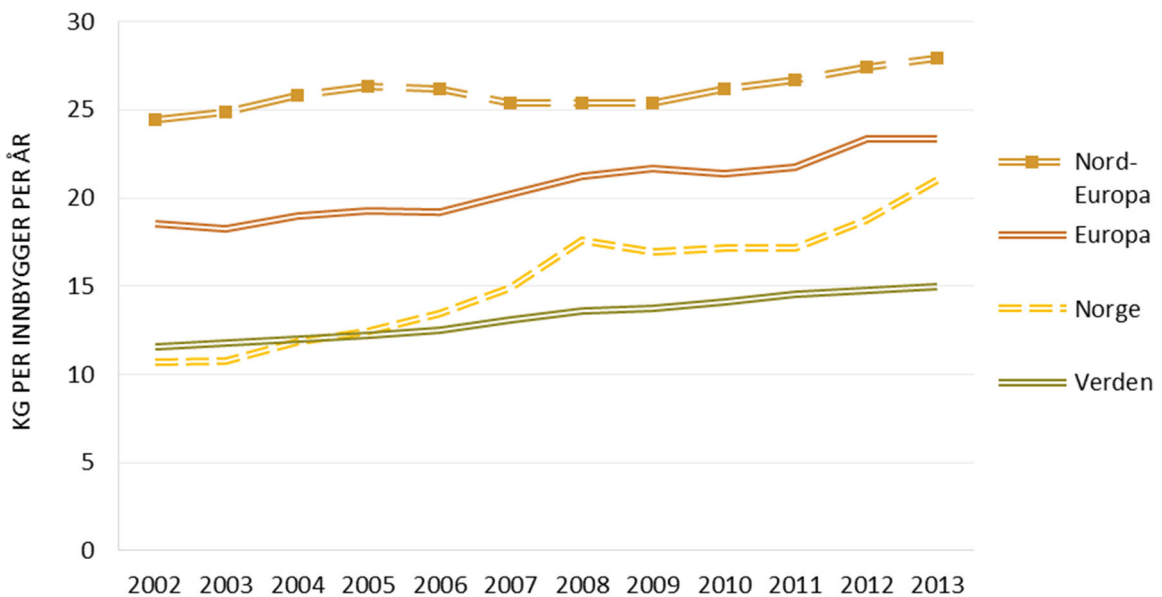
² Blant annet er kyllingkjøtt relativt sett næringsrikt, magert, lett å tilberede, og religiøst nøytralt.

³ Engrostallene inneholder bl.a. bein, blod, innmat og fett fra dyret, og svin i alle leddene av verdikjeden. Det reelle forbruket av fjørfekjøtt i 2018 var 10 kilo per innbygger.

Figur 1.2 Engrosforbruk av kjøtt per innbygger etter dyreslag 2002 – 2018

Kilde: Budsjettnemda for jordbruket, Totalkalkylen.

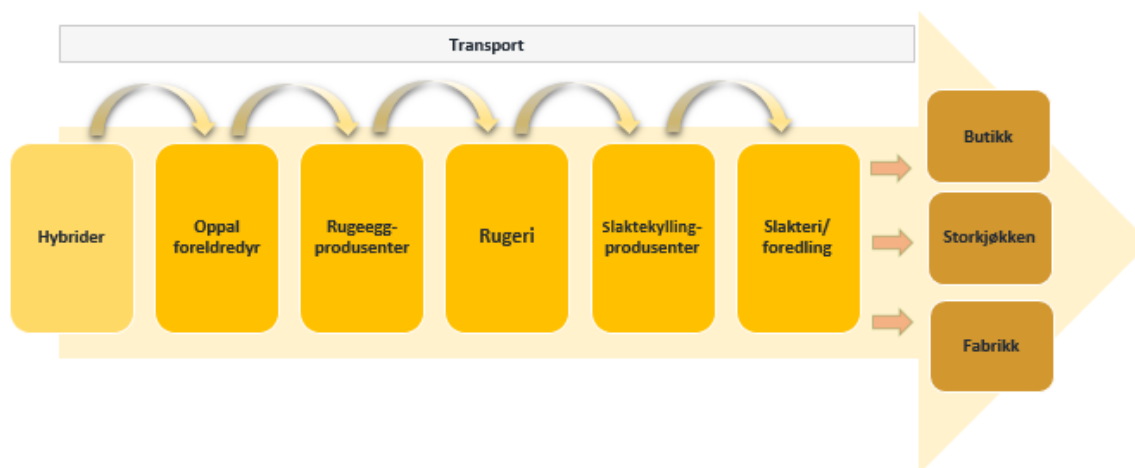

Figur 1.3 Forbruk av fjorfekjøtt per innbygger 2002-2013

Kilde: FAO (2013), Worldwide Annual Meat Consumption per capita, Livestock and Fish Primary Equivalent.

1.3 Verdikjede og strukturelle endringer

Verdikjeden i norsk slaktekyllingproduksjon består av importører av avlsmateriale (import av rugeegg til foreldre dyr)⁴, rugerier for foreldre dyr (ruging og klekking av foreldre dyr), oppal av foreldre dyr (livdyr oppdrett 0-18 uker), rugeeggprodusenter (produksjon av rugeegg fra foreldre dyrene), rugerier for slaktekylling (som ruger, klekker og produserer daggamle kyllinger), slaktekyllingprodusenter (framføring av slaktekylling), slakterier eller integrert fabrikk som slakter, foredler, og pakker varierte kyllingprodukter⁵, dagligvarebutikker, storkjøkken og industri som omsetter kyllingproduktene i sluttstadiet. Figur 1.4 gir en oversikt over dagens verdikjede for kylling.

Figur 1.4 Verdikjede for kyllingproduksjon

Verdikjeden for slaktekylling i Norge er i stor grad vertikalt integrert. Denne vertikalt integrerte strukturen åpner muligheter til høyere og jevnere kapasitetsutnyttelse innen produksjonskjeden, kostnadsreduksjon, spesifisert og standardisert produktkvalitet, lavere risiko for prispress, raskere teknologioverføring, effektiv koordinering, tilpassing, samt levering i forhold til etterspørsel. Men dette kan også føre til økt sentralisering og økt makt til de industrielle aktørene (Andreou, P. C. & al. 2015; Andersen & al. 2008). Kyllingmarkedet har gjennomgått store strukturendringer i form av sammenslåing, oppkjøp, nedleggelse av mindre slakterier og etablering av nye fabrikker de siste årene. Dagligvarekjedene er i økende grad integrert lengre bakover i verdikjeden for slaktekylling gjennom oppkjøp av industri og utvikling av egne merkevarer. Dette fører til økt konkurranse mellom kjeder og tradisjonelle grossister.

Nortura, Den Stolte Hane (DSH, eid av det internasjonale selskapet ScandiStandard), og Norsk Kylling (eid av REMA 1000) er landets største markedsaktører, i tillegg har vi også Ytterøy-kylling og Gårdsand (Animalia 2018a). Disse aktørene er nært knyttet til hver sin dagligvarekjede gjennom eierskap og leveringsavtaler. Nortura leverer kyllingkjøtt til NorgesGruppen. DSH sin kyllingproduksjon holder til på Jæren i Rogaland med ca. 70 produsenter. Selskapet er deleier i Nærbø kyllingslakteri og hovedleverandør til Coop (Den stolte hane 2019). Norsk Kylling har i dag en helintegrert verdikjede fra import av egg til ferdige produkter i butikk. Selskapet har et rugeri (Hugaas Industrier AS), et slakteri

⁴ Det er noen få internasjonale avlsselskaper som driver fjørfeavl i dag. Avlsmateriale for slaktekylling importeres i dag hovedsakelig i form av rugeegg til foreldre dyr fra utlandet.

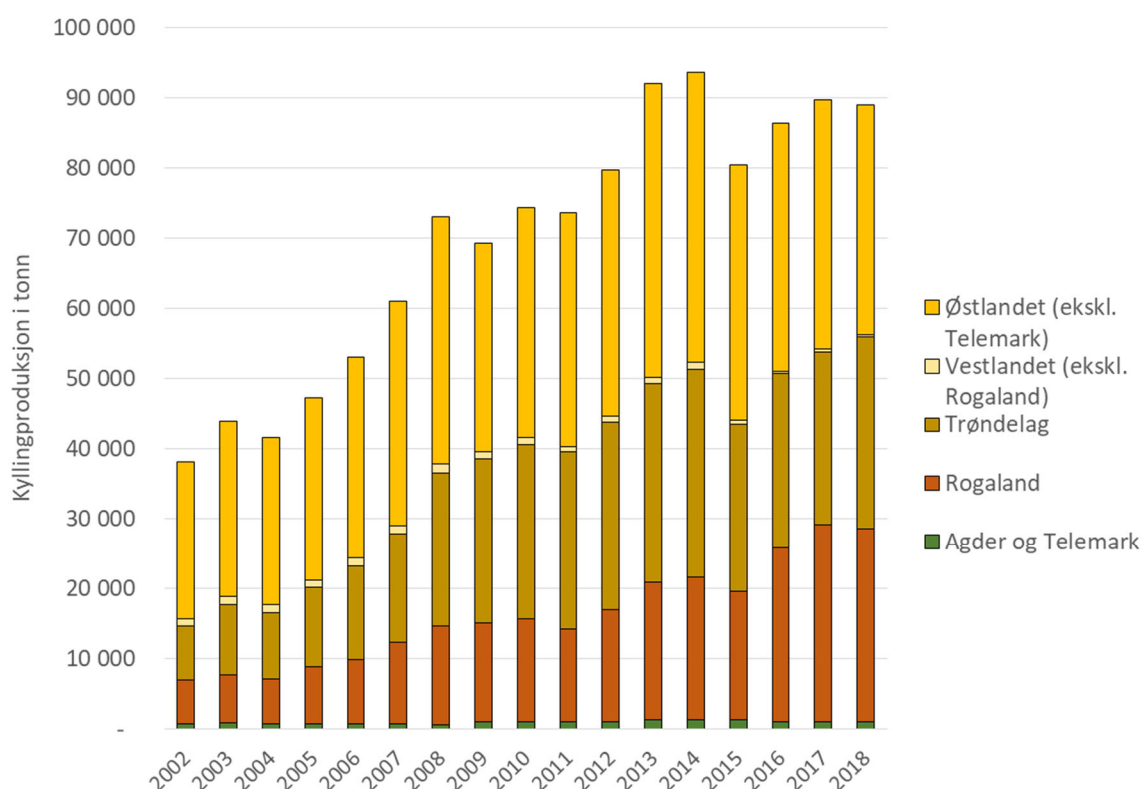
⁵ F.eks. Nortura Hærland er en integrert slakte- og foredlingsfabrikk for kylling og kalkun.

på Støren og ca. 150 produsenter. Et nytt slakteri og foredlingsfabrikk planlegges på Orkanger. De leverer kyllingkjøtt til REMA 1000 sine butikker (www.norsk-kylling.no).

Markedsandelene mellom disse aktørene har endret seg i løpet av de siste årene. Nortura har en sterk posisjon på Østlandet, men har hatt en overkapasitet på slaktekylling over flere år. Markedsandelen for Nortura har svekket seg betydelig de siste årene og ligger i underkant av 40 prosent (Nortura 2018). Den Stolte Hane og Norsk kylling har blitt store i Rogaland og Midt-Norge, med en markedsandel på ca. 30 prosent hver (Landbruksdirektoratet 2019b).

Slaktekylling er en kontraktproduksjon som er tett knyttet til slakteriene, blant annet på grunn av transportavstand- og kostnad ⁶. Det er en sammenheng mellom markedsandeler og kyllingproduksjonens geografiske utvikling. I dag er storparten av kyllingkjøttet produsert i regionene Østlandet, Trøndelag og Rogaland. Figur 1.5 viser den regionale utviklingen i Norges kyllingproduksjon.

Figur 1.5 Regional utvikling av kyllingproduksjon, 2002-2018

Kilde: Landbruksdirektoratet, leveranseregisteret for slakt

I 2002 var kyllingproduksjonen i Norge på 38 tonn, og i 2017 var den på nærmere 90 tonn (Tabell 1.1). I denne perioden har kyllingproduksjonen økt på Østlandet, Trøndelag og Rogaland med henholdsvis 58, 222 og 355 prosent. I 2002 hadde Rogaland 16 prosent av produksjonen, og dette økte til 31 prosent i 2017. Trøndelag økte i samme periode fra 20 til 28 prosent av produksjonen. Østlandet har mistet tilsvarende andeler av produksjonen. Hedmark, Rogaland, Trøndelag, og Østfold er fylkene som har hatt flest produsenter og mest kjøttproduksjon av slaktekylling i de siste ti årene (Landbruksdirektoratet 2018a).

⁶ Det var 8 slakterianlegg for fjørfe i Norge i 2016-2017: Nortura Hærland, Nortura Elverum, Nærbø Kyllingslakt, Norsk Kylling AS, Ytterøykylling, Gårdsand, Holte gård og Homlagarden Økodrift AS. Kilde: Animalia.

Tabell 1.1 Produksjon av slaktekylling i tonn totalt og fordelt per region. Utvalgte år 2002-201

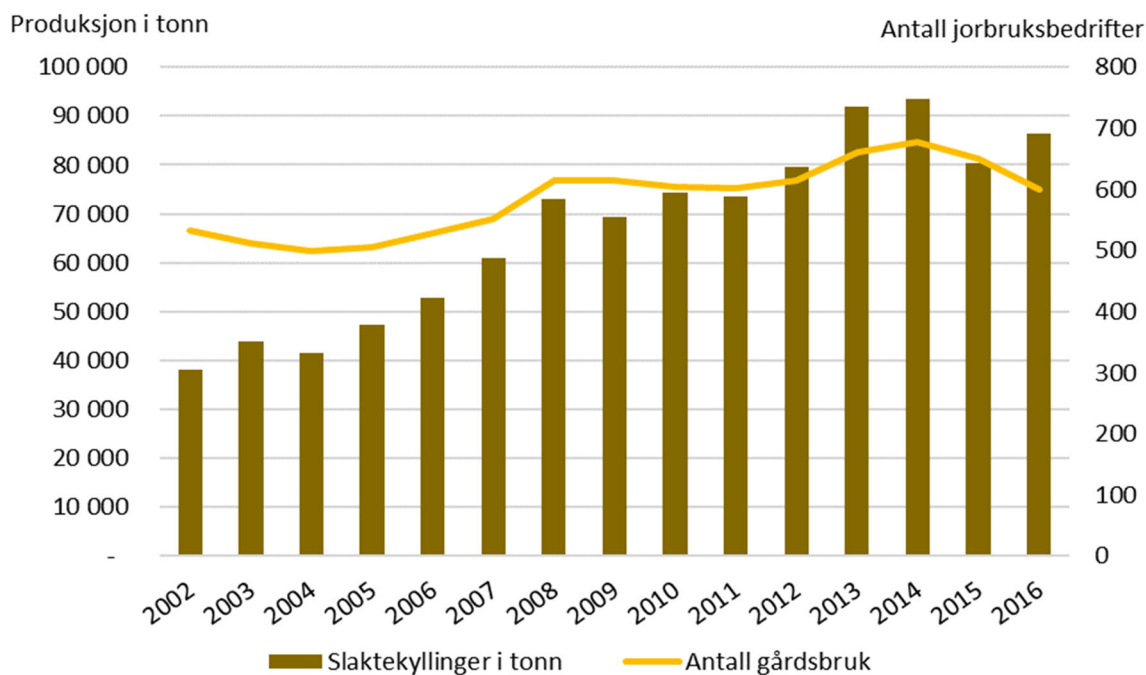
År	Landet	Østlandet ekskl. Telemark	Agder og Telemark	Rogaland	Vestlandet ekskl. Rogaland	Trøndelag
2002	38 015	22 467	679	6 201	1 013	7 654
2005	47 238	26 092	682	8 070	1 106	11 288
2010	74 372	32 874	967	14 641	918	24 971
2014	93 549	41 304	1 296	20 210	968	29 769
2015	80 325	36 312	1 235	18 292	579	23 907
2016	86 305	35 357	907	24 814	268	24 959
2017	89 701	35 473	927	28 199	443	24 660

Kilde: Landbruksdirektoratet leveranseregisteret for slakt. *Region Nord-Norge har ikke produksjon av slaktekylling og er derfor ikke tatt med i tabellen.

Siden 2000 har vi hatt ca. 500-700 gårdsbruk med slaktekylling i landet. Figur 1.6 illustrerer utviklingen i antall gårdsbruk og samlet kyllingproduksjon i Norge fra 2002 til 2016. Markedet har vært en av de viktigste faktorene som påvirker drift og struktur.

I perioden 2004-2008 økte antall gårdsbruk med 23 prosent (fra 500 til 614) som følge av en kraftig markedsvekst. Etter en kort nedgang av produksjonen (2009-2011) økte etterspørselen etter kyllingkjøtt i 2012 (Landbruksdirektoratet 2019b). Økt forbruk av kylling sammen med utvidede konsesjonsgrenser resulterte i mange gårdsbruk med nye kyllingfjøs og større produksjonskapasitet i 2013 (Prop. 106 S 2013-2014). Ved slutten av 2014, året med rekordproduksjon, hadde vi 678 gårdsbruk med slaktekyllingproduksjon. En betydelig nedgang av kyllingssalget og stor overproduksjon i sektoren fra høsten 2015 førte til at flere gårdsbruk la ned driften, og ved slutten av 2016 var det 13 prosent færre foretak som drev med slaktekylling. Gjennomsnittlig slaktekyllingproduksjon per driftsenhet per år er doblet fra 71 til 144 tonn fra 2002 til 2016. Det har vært en reduksjon blant de minste brukene (med under 50 000 slaktekyllinger) og en økning blant de største (med over 200 000 slaktekyllinger) i samme periode ifølge statistikken fra Landbruksdirektoratet og Norsk Fjørfeleg.

Det ble innført et nytt søknadssystem for produksjonstilskudd i mai 2017 og tallene fra og med 2017 og framover er ikke direkte sammenliknbare med tall bakover. Tabellen har derfor 2016 som siste år.

Figur 1.6 Antall gårdsbruk med slaktekyllinger og slaktekyllingproduksjon

Kilde: Landbruksdirektoratet; SSB.

1.4 Hybrider og produksjonsformer

I løpet av de siste årene har avl av saktevoksende raser vært et sentralt tema i bransjen. Flere nye hybrider er blitt utviklet slik at det er mulig å velge raser som passer best mulig til ulike produksjonsformer. I Norge har vi per i dag hovedsakelig fem kyllingraser til konvensjonell produksjon, nisje- og spesialproduksjon, og økologisk produksjon (Hansen, T.B et al. 2018) (Tabell 1.2).

Tabell 1.2 Hybrider i ulike slaktekyllingproduksjoner

Hybrid	Produksjonsform	Slaktealder	Slaktevekt
Ross 308	Konvensjonell produksjon	29-35 dager	ca. 1,0-1,5 kg
Rowan 308 (Ross Rowan)	Spesial- og økologisk produksjon	40-70 dager	1,9- 2,5 kg
Rowan Ranger	Spesial- og økologisk produksjon	48-70 dager	ca. 1,8-3,1 kg
Hubbard JA787	Spesial- og økologisk produksjon	44-47 dager	1,6-1,7kg
Sasso	Spesialproduksjon	60-70 dager	ca. 1,8-1,9 kg

Kilde: Animalia; Aviagen; Mattilsynet.

Hybridrasen Ross 308 brukes til konvensjonell produksjon og står for størsteparten av kyllingen på markedet i dag. I dag har mange kyllingprodusenter innført dyrevelferdstiltak i sine konvensjonelle produksjoner i form av klatrestativ, ramper og platåer, strøbad med torv, hakkeblokker, flisballer og egne aktivitetshus (Vasdal, G. et al. 2018). I nisje- og spesialproduksjoner er ulike innsatsfaktorer benyttet, for eksempel innendørs produksjon med tilgang til uteareal, bedre og grovere fôr, et rikere miljø og så videre. Lavere veksthastighet er det felles kjennetegnet. Produksjonen av økologisk slaktekylling i Norge er lav og det er kun noen få produsenter som leverer økologisk kjøtt. Det siste året har økologisk kyllingproduksjon økt raskt. Antall økologiske slaktekyllinger gikk opp fra 32 796 i 2016

til 98 646 i 2017 med 201 prosent, men andelen økologisk var imidlertid lav, og var på 0,2 prosent i 2017 (Landbruksdirektoratet 2018b).

1.5 Regelverket for hold av slaktekylling

Regelverket rundt fjørfeproduksjon har blitt endret de siste årene. Kyllingproduksjonen er regulert gjennom de konsesjonsfrie grensene per foretak. Ved overproduksjon blir det ikke gjennomført avsetningstiltak eller produksjonsregulerende tiltak. Siden konsesjonsplikt for kylling ble innført i 1975 har de konsesjonsfrie grensene blitt endret tre ganger. I 2004 ble den konsesjonsfrie grensen endret fra 80 000 til 120 000 kyllinger pr år, i 2013 til 140 000, og fra og med 2015 doblet til 280 000 (FOR-2014-12-15-190). Ut fra et norsk landbrukspolitisk synspunkt og en miljømessig vurdering skal konsesjonsordningen legge til rette for spredning av husdyrproduksjonen på flere enheter ved å regulere det maksimale produksjonsomfanget hos den enkelte produsenten (Ot.prp nr 94). I Meld. St.11 (2016-2017) ble økningen av konsesjonsgrensene begrunnet med at dette gir mulighet til en profesjonell heltidsproduksjon og at det over tid gir større enheter med mer effektiv produksjon.

Fra 2013 ble forskrift om hold av høns og kalkun basert på nye krav fra EUs slaktekyllingdirektiv oppdatert og dyrevelferdsprogrammet (DVP) for slaktekylling trådte i kraft 1.juli. 2013 (FOR-2013-01-24-64). Det stiller konkrete og strengere krav til dyrevelferd, opplæring og tettere oppfølging av næringen (Animalia 2013). I 2017 ble det innveid 328 tonn økologisk fjørfeslakt, mot 228 tonn i 2016. Økologisk produsert fjørfekjøtt utgjorde 0,3 prosent av den totale produksjonen av fjørfekjøtt her i landet i 2017. Debio har eget regelverk for de som driver med økologisk produksjon.

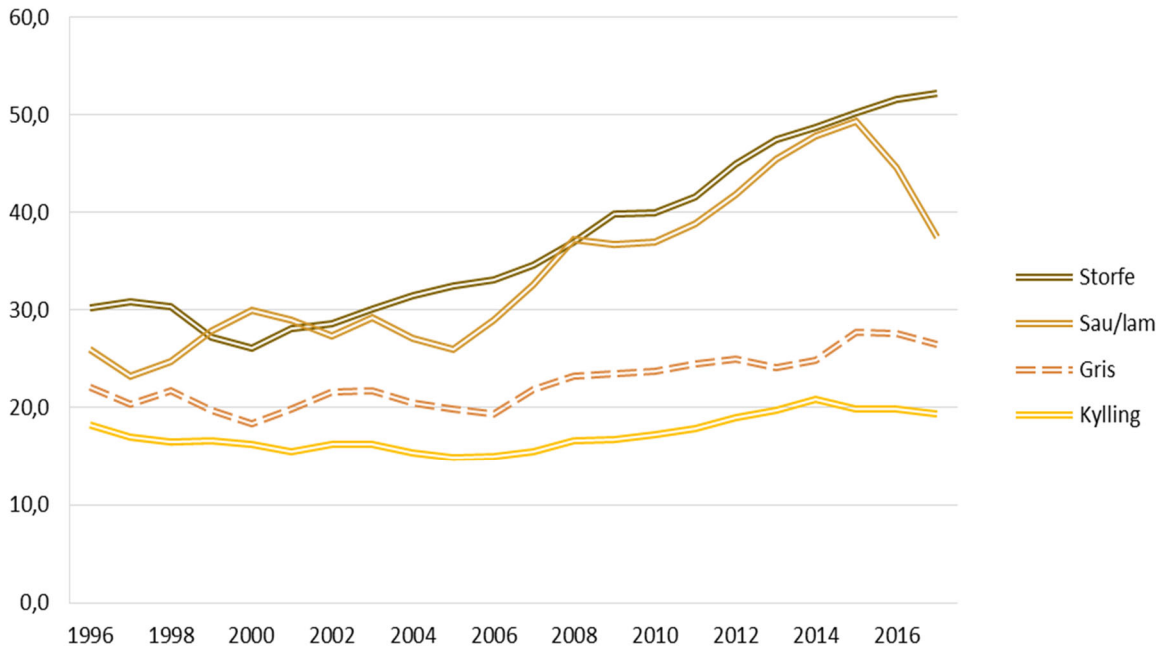
Forandringer av regelverket, samt fokus på bærekraft, miljø og klima, dyrehelse og velferd i kjøttproduksjonen medfører en del drifts- og økonomiske konsekvenser for primærprodusenter. For mer informasjon om regelverket for fjørfeproduksjon, se <https://www.matmerk.no/no/ksl/om-ksl/lovgrunnlag> og <https://debio.no/praktiske-veiledere-regelverk/>.

1.6 Referanseprissystem og utvikling i produsentpris

Fra og med 2007 ble målprissystemet for fjørfekjøtt erstattet av et referanseprissystem. Referansepris er en veiledende pris på engrosnivå for kyllingkjøtt fastsatt av Landbruksdirektoratet for hvert avtaleår, med basis i prisuttaket på engrosnivå i foregående avtaleår. Referanseprisen gir grunnlag for administrasjon av tollvernet. Det vil bli iverksatt administrativ tollnedsettelse for å få prisen ned til referanseprisnivå hvis noteringsprisen overstiger øvre prisgrense (referanseprisen pluss 10 prosent) to uker på rad. Landbruksdirektoratet er ansvarlig for gjennomføring av prisnoteringsarbeidet. Referansepris for fjørfekjøtt i Jordbruksavtalen for avtaleåret 2016-2017 var 29, 46 per kg .

Produsentprisene for kyllingkjøtt har vært på et relativt lavnivå i forhold til andre kjøttslag i Norge og prisutviklingen var relativt flate i løpet av de siste 20 årene (BFJ) (Figur 1.7). Prisen økte fra 2006 og var på topp på kr 20,87 per kg i 2014 (BFJ) . Siden har prisen gått ned grunnet kostnadsreduksjon i slakteri- og foredlingsleddet og overkapasitet i markedet (Landbruksdirektoratet 2019b). Markedssituasjon med overskudd og sterk konkurranse de siste årene har ført til et marginpress for slaktekylling.

Salg og pris er avgjørende for driftsøkonomi i slaktekylling. Økt salg er det viktigste grepet for å bedre kapasitetsutnyttelsen, og det kan forsikre verdiskaping og økonomi, både i industri og hos kyllingprodusenter.

Figur 1.7 Utvikling av produsentpris etter kjøttslag. Nominelle kroner

Kilde: Budsjettnemda for jordbruket (BFJ), Totalkalkylen.

2 Produksjonsinntekter og kostnader

I driftsgranskingene for 2017 var det med 23 bruk med driftsformen fjørfekjøtt. Brukene er fordelt på områdene Østlandet, Trøndelag og Jæren. Ett av disse driver med oppdrett av kalkun, så det er holdt utenom de videre beregningene i dette kapitlet, da det vil gi helt andre tall for antall og pris per stykk. Tre andre bruk har også en produksjon som avviker fra resten, blant annet med en mer saktevoksende kylling. Disse vil få en helt annen pris og kostnad per kylling, og er derfor ikke tatt med i de fleste beregningene.

Det er betydelig forskjell på brukene både når det gjelder størrelse på driftsbygning og investeringsår. De fleste har investert etter 2005, men noen driver også i eldre bygninger. Noen har produksjon i to eller tre driftsbygninger, men de aller fleste har en. Størrelsen varierer fra ca. 600 m² til ca. 1800 m².

I 2017 har ca. halvparten av brukene kylling av typen Ross 308, blant den andre halvparten av brukene er typene Ross Rowan, Hubbard og Classic Ranger representert. Brukene som leverer til Norsk Kylling, går over fra Ross 308 til Hubbard i løpet av 2017 og 2018.

2.1 Produksjonsinntekter

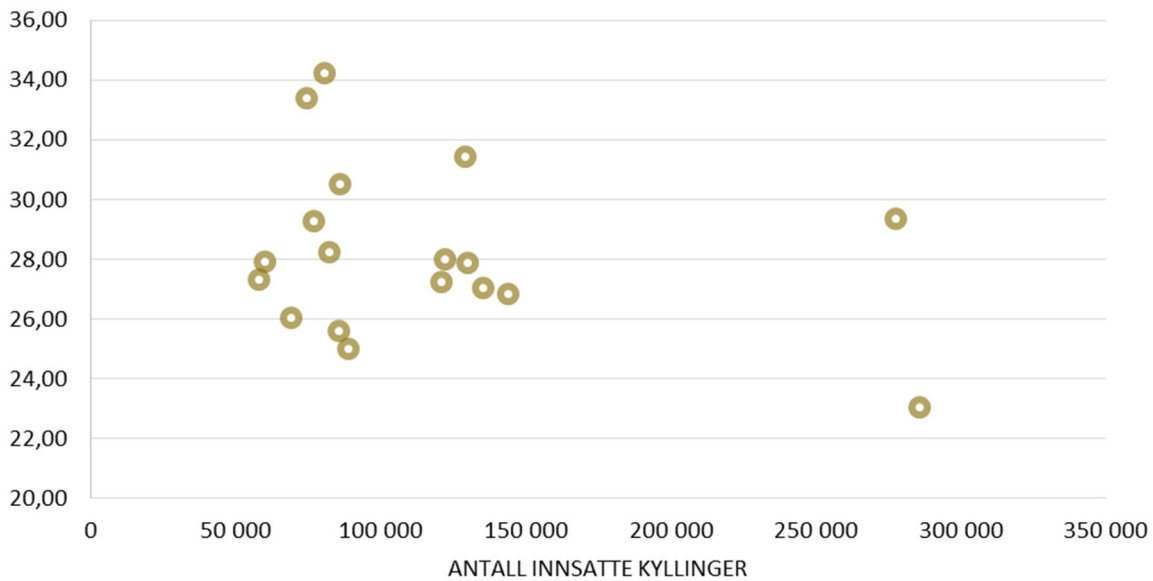
Produksjonsinntektene i slaktekyllingproduksjon består i hovedsak av salgsinntekter av kyllingkjøtt. Det utbetales avløsertilskudd med grunnlag i antall kyllinger som blir slaktet i løpet av året.

Tabell 2.1 viser at den totale omsetningen av slaktekylling er i gjennomsnitt på kr 3,43 mill. i 2017. Omsetningen varierer fra kr 1,76 mill. til kr 8,73 mill mellom brukene.

Tabell 2.1 Produksjonsinntekter, antall solgte og innsatte kyllinger, 2014-2017. Nominelle kroner

	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	14	16	15	19
Produksjonsinntekt kylling, kr	3 247 000	2 807 000	3 282 000	3 434 000
Avløsertilskudd, kr	45 400	59 700	52 500	46 700
Antall kylling solgt, stk.	108 462	103 978	111 313	110 095
Innsatte kyllinger, stk.	128 097	119 326	130 082	126 308
Produksjonsinnt. per innsatt kylling, kr	26,47	24,95	26,64	28,33
Tap av kylling, prosent	6,16	5,16	7,16	5,86

Figur 2.1 viser spredningen av slakteinntekter per kylling i 2017. De tre brukene med saktevoksende kylling har i snitt ca. kr 47 per kylling, de resterende varierer fra ca. kr 22 til kr 35 per kylling.

Figur 2.1 Spredning av slakteinntekter per innsatte kylling, 2017

2.2 Variable kostnader

De største kostnadene i slaktekyllingproduksjon vil være kostnader til innkjøpt kraftfôr og innkjøp av daggamle kyllinger. I tillegg kommer det kostnader til elektrisk strøm og oppvarming av kyllingfjøs, strø, veterinær, medisin, diverse forbruksartikler, forsikring av kyllingene og plukking ved levering av kylling.

2.2.1 Kraftfôrkostnader

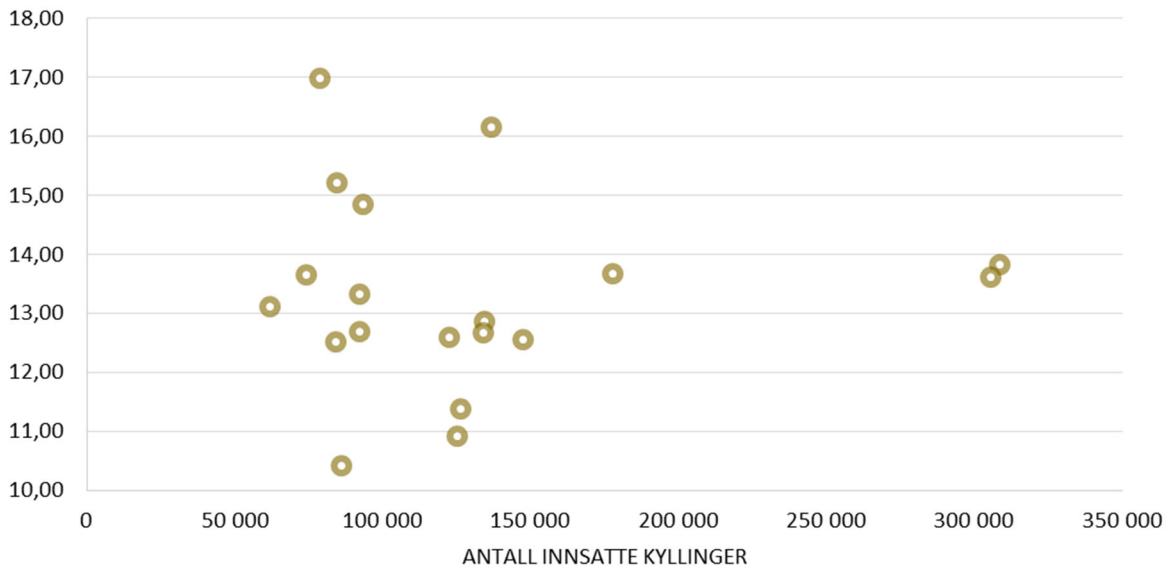
Kraftfôrkostnadene utgjør en stor andel av de variable kostnadene, og god kontroll med denne kostnadsposten er av meget stor betydning. I 2017 utgjør kostnad til kraftfôr i gjennomsnitt 48 prosent av slakteinntektene på kylling. Spredningen på enkeltbruk er fra 43 prosent til 53 prosent.

Tabell 2.2 viser kraftfôrkostnader, totalt og per innsatt kylling. I 2017 er gjennomsnittskostnaden kr 13,33 per kylling, mens variasjonen er fra kr 10,43 til kr 16,99 per innsatt kylling. De tre brukene med saktevoksende kylling har i gjennomsnitt en kraftfôrkostnad på kr 23,61 per innsatt kylling i 2017.

Tabell 2.2 Kraftfôrkostnader, totalt og per innsatt kylling. Nominelle kroner

	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	14	16	15	19
Kraftfôrkostnader totalt, kr	1 509 800	1 299 300	1 582 900	1 645 800
Kraftfôrkostnader per kylling, kr	11,79	10,89	12,17	13,03
Laveste kostnad per kylling, kr	10,10	9,32	9,66	10,43
Høyeste kostnad per kylling, kr	14,04	14,16	14,38	16,99

Figur 2.2 viser spredningen av kraftfôrkostnad per kylling i 2017.

Figur 2.2 Kraftfôrkostnad per innsatt kylling, 2017

Det er vanlig å bruke tre forskjellige kraftfôrslag i løpet av oppføringsperioden som ligger på ca. 30 dager⁷. De kan benevnes som startfôr, vekstfôr og slutfôr. Det er variasjoner mellom fôrleverandørene angående hvor mye av de ulike fôr-typene som anbefales. Startfôr benyttes fra dag 1 og frem til dag 10-14. Etter dette benyttes det vanligvis vekstfôr frem til kyllingene er omtrent 21 dager gamle, eller maksimalt 2 dager før slakting. De siste dagene fôres det med såkalt slutfôr. Ulike fôringsrutiner, fôringsanlegg og svinn kan, i tillegg til pris, bidra til å skape store forskjeller i produsentenes kraftfôrkostnader.

2.2.2 Innkjøp av daggamle kyllinger

Produsentene får levert daggamle kyllinger fra et rugeri for videre oppføring. Samvirkekylling, Hå rugeri og Hugås rugeri er de største rugeriene i Norge.

Fram til 2017 var de fleste kyllinger som ble brukt i produksjon av typen Ross 308. Tabell 2.3 **Feil! Fant ikke referanseskilden.** viser antall, totalsum og pris per innkjøpte kylling. Prisen på innkjøp varierer ikke så mye mellom bruk, men de tre brukene med saktevoksende kylling er holdt utenfor. Gjennomsnittsprisen på de tre brukene var kr 6,78 per kylling i 2014 og 7,55 i 2017.

Tabell 2.3 Innkjøp av daggamle kyllinger, antall og kostnader. Nominelle kroner

	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	14	16	15	19
Innkjøpte kyllinger, stk.	132 606	111 517	134 187	124 864
Innkjøpte kyllinger, kr totalt	737 100	647 200	809 200	778 300
Innkjøpte kyllinger, kr per stk.	5,56	5,80	6,03	6,09

⁷ Landbruksdirektoratet (2019), Tal på klekte kyllingar <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/statistikk/utvikling/antall-dyr/klekte-kyllinger/antall-klekte-kyllinger>

2.2.3 Andre variable kostnader

Andre variable kostnader i slaktekyllingproduksjon er elektrisk strøm og oppvarming av kyllingfjøset, strø, veterinær, medisin, diverse forbruksartikler, forsikring av dyr og plukktrekk ved levering av kylling (leid hjelp til opplasting av kyllinger som sendes til slakteri). Her er det med en del kostnader som vanligvis regnes som faste, så som elektrisk strøm/oppvarming, forsikring av dyr, leid hjelp til opplasting. I slaktekyllingproduksjon blir de imidlertid regnet som variable kostnader. Definisjon på en variabel kostnad er en kostnad som i en gitt periode forandrer seg med omfanget av produksjonen, mens en fast kostnad er en kostnad som i en gitt periode ikke endrer seg nevneverdig med omfanget av produksjonen.

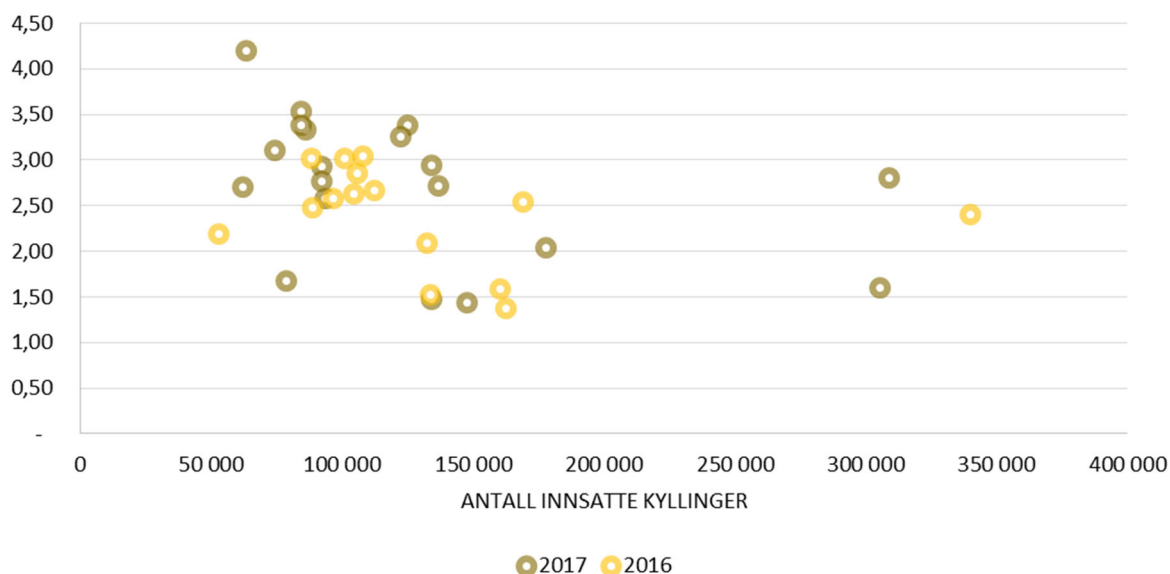
Kostnad til plukking av kyllinger er ulikt ført i regnskapene, og i en del regnskap er denne kostnaden ikke spesifisert. Vi har derfor valgt å benytte Nortura sin kostnad på plukking de enkelte år (Tabell 2.4). Norturas dekningsbidragskalkyle for slaktekylling danner også grunnlaget for kostnaden knyttet til forsikring av dyr, da heller ikke de ulike forsikringene spesifiseres i regnskapet. Prisene er justert i henhold til konsumprisindeksen, basert på tall fra SSB. Når det gjelder kostnaden til elektrisk strøm og oppvarming, er det gjennom samtaler med den enkelte gårdbruker kommet fram til en andel av kostnaden som går til kyllingproduksjonen.

Tabell 2.4 Andre variable kostnader i slaktekyllingproduksjon. Nominelle kroner

	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	14	16	15	19
Elektrisk strøm og oppvarming	133 800	107 900	133 600	155 200
Forbruksartikler, veterinær og tjenester, m.m.	43 200	40 200	65 000	63 400
Forsikring, dyr	26 600	25 300	28 600	28 300
Plukktrekk	74 300	69 200	77 000	77 300
Sum andre variable kostnader	277 900	242 600	304 100	324 100
<i>Per innsatt kylling</i>				
Elektrisk strøm og oppvarming	1,04	0,90	1,03	1,23
Forbruksartikler, veterinær og tjenester, m.m.	0,34	0,34	0,50	0,50
Forsikring, dyr	0,21	0,21	0,22	0,22
Plukktrekk	0,58	0,58	0,59	0,61
Sum andre variable kostnader per kylling	2,17	2,03	2,34	2,57

Analysene viser få sammenhenger mellom andre variable kostnader og størrelse på kyllingfjøset, antall innsatte kyllinger eller år for investering. Det er med andre ord vanskelig å peke på konkrete faktorer som påvirker variasjonen i disse kostnadene. Det er kostnader til strøm og oppvarming som står for den største andelen av andre variable kostnader. Kostnadsandelen for strøm og oppvarming har ligget jevnt på mellom 44 og 48 prosent av andre variable kostnader de siste fire årene.

Av Figur 2.3 ser vi at det var stor spredning i andre variable kostnader per innsatte kylling mellom de enkelte brukene i 2016 og 2017. For regnskapsåret 2017 varierte det variable kostnadene mellom 1,44 og 4,20 kroner per innsatte kylling. Brukene med saktevoksende kylling har i snitt 0,91 kroner mer i andre variable kostnader per slaktekylling. Forskjellen skyldes i sin helhet høyere kostnader til strøm og oppvarming.

Figur 2.3 Andre variable kostnader per innsatte kyllinger, 2016 og 2017

2.3 Faste kostnader

Faste kostnader blir i regnskapet ikke fordelt på ulike produksjoner. De aller fleste kyllingprodusentene i utvalget har kornproduksjon i tillegg til slaktekylling. Dette kompliserer beregningene og gjør det vanskelig å si noe spesifikt om de faste kostnadene i den enkelte produksjonen.

Noen av kostnadene som vanligvis anses som faste, blir i slaktekyllingproduksjonen omtalt som variable kostnader. Dette gjelder, som tidligere nevnt, kostnader til strøm og oppvarming av kyllingfjøsset, forsikring av kyllingbesetningen, og kostnader til plukking og opplasting av kylling.

Det meste av kostnader til traktor og maskiner vil sannsynligvis tilhøre kornproduksjonen, men en må anta at en også trenger noe utstyr til f.eks. gjødselkjøring. Administrasjonskostnader (vann, regnskap, telefon, kurs, kontingenter o.l.) vil i ulik grad gjelde for både kylling og kornproduksjon.

Det vil være ressurskrevende å fordele alle faste kostnader i henhold til produksjonene på de enkelte brukene i utvalget, og vi har derfor valgt å ikke vurdere de faste kostnadene videre.

2.4 Investeringer

I dette prosjektet er det ikke satt av ressurser til å gå dypere inn på totale investeringer i kyllingproduksjonen. Balanseverdiene på driftsbygning i driftsregnskapet omfatter også eventuelle redskapshus og korntørker bl.a., så det er ikke alltid mulig å skille ut verdiene som gjelder kylling. Enkelte av brukene har to eller tre kyllingfjøs som er bygd til ulike tider, så det kan være vanskelig å sette ett bestemt år til investeringsår. I tillegg til at enkelte har hatt betydelige påkostninger på eksisterende bygg. For å finne korrekte tall på dette må vi ha en grundigere gjennomgang av regnskapene i tillegg til utvidet intervju med brukerne.

Gjennom telefonsamtaler med brukerne har vi funnet at 14 av brukene har investert i ny driftsbygning etter 2005, og i gjennomsnitt er investeringene på ca. kr 4,4 mill. kroner. På enkelte av gårdsbrukene er det i tillegg lagt ned en betydelig egeninnsats. Fire av brukene har investert etter 2010, og disse har en gjennomsnittlig investeringskostnad på 6,3 mill. kroner. Dette gjelder et lite antall bruk, men en kan liekvel se at disse brukene har et høyere dekningsbidrag per kylling enn gjennomsnittet. Utgifter til kraftfôr og strøm/oppvarming er lavere, noe som kan skyldes bedre kvalitet på husene og mer effektivt teknisk utstyr.

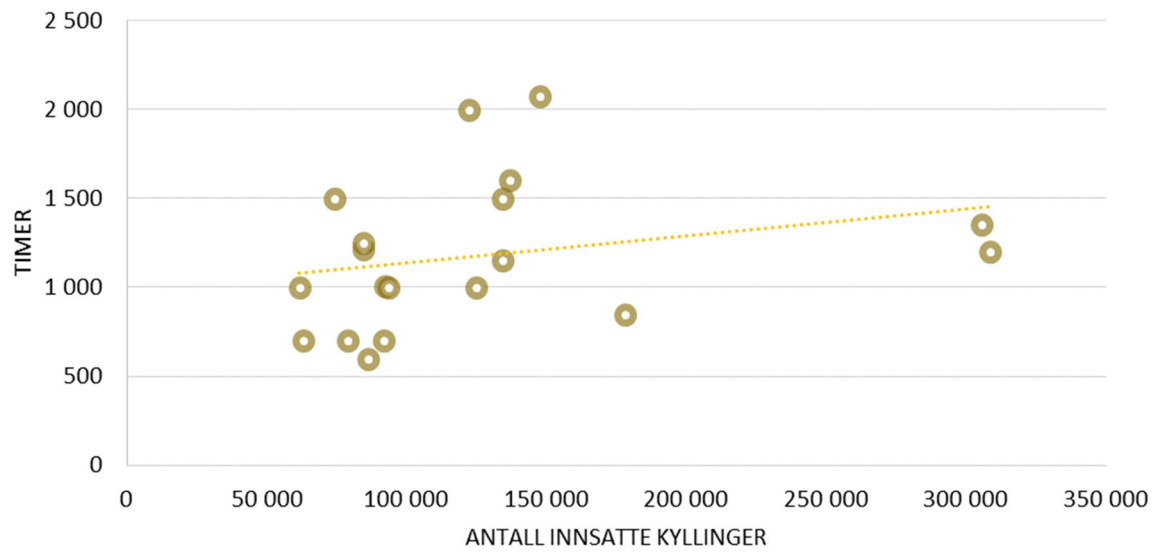
3 Arbeidsforbruk

I driftsgranskingene blir det også samlet inn data for arbeidsforbruket i jordbruket. Dette registreres enten som ukentlige timeregistreringer hos gårdbrukeren, eller gjennom intervju på telefon eller ved besøk. De fleste brukene som er med i denne undersøkelsen, har også kornproduksjon på gården, og vi har da gjennom samtaler med brukerne kommet fram til en fordeling av arbeidstimene mellom korn- og kyllingproduksjon. Det er ikke tatt høyde for årlige variasjoner i arbeidsforbruket, og de rapporterte timene er derfor vurdert som et «normalår». Dette gjør at samme antall timer er brukt for alle aktive år. Det er heller ikke variasjoner i slaktekyllingproduksjonen som tilsier at arbeidsforbruket varierer stort, da det kun er mindre svingninger i antall innsatte kyllinger per år for de enkelte brukene. Tabell 3.1 viser at det gjennomsnittlige årlige arbeidsforbruket i slaktekyllingproduksjonen har variert mellom 0,62 og 0,65 årsverk de siste fire årene. Dette tilsvarer et snitt på 168 timer per innsett.

Tabell 3.1 Gjennomsnittlig arbeidsforbruk i slaktekyllingproduksjon

	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	14	16	15	19
Arbeidsforbruk, timer	1 206	1 143	1 143	1 179
Arbeidsforbruk, årsverk	0,65	0,62	0,62	0,64
Arbeidsforbruk per 1000 innsatte kyllinger	9,4	9,6	8,8	9,3

Figur 3.1 viser spredningen i arbeidsforbruket i slaktekyllingproduksjonen. En kan se at det er store variasjoner mellom bruk. Det er som nevnt tidligere ganske stor forskjell i størrelsen på kyllingfjøsene, og dermed får vi en del forskjeller i hvor mange kyllinger som kan settes inn på hvert innsett. Det er også bruk som har to eller tre driftsbygninger med kylling. Det totale arealet kyllingfjøs per gårdsbruk varierer fra 600 til ca 1 800 m². Brukene med de største kyllingfjøsene har også flest innsatte kyllinger per år (p-verdi = 0,03). Antall årlige innsett varierer mellom 6 og 9. Det er naturlig at de med de eldste fjøsene og minst areal har det høyeste arbeidsforbruket, da det er forholdsvis liten forskjell i arbeidsforbruket per innsett om man har 13 000 kyllinger eller 20 000. De nyeste og største fjøsene vil derfor ha en fordel sammenlignet med de eldste fjøsene når det gjelder omfanget av arbeidsforbruket, da de klarer seg med færre innsett per år for å fylle produksjonsmålet.

Figur 3.1 Gjennomsnittlig arbeidsforbruk per bruk i slaktekyllingproduksjonen, 2017

4 Resultatberegninger

I dette kapittelet er det beregnet dekningsbidrag per bruk og per innsatt kylling. Som tidligere nevnt har vi ikke hatt ressurser til å fordele faste kostnader mellom korn- og kyllingproduksjon, og vi kan derfor ikke beregne driftsoverskudd per produksjon, eller resultat per time eller årsverk.

4.1 Dekningsbidragsberegninger per bruk

Tabell 4.1 viser dekningsbidragsberegninger for slaktekyllingproduksjonen i perioden 2014-2017. Dekningsbidrag er et uttrykk for produksjonsinntekter fratrukket variable kostnader i produksjonen. Tabellen viser at det totale dekningsbidraget for produksjonen var høyest i 2014. Dette er et resultat av at kyllingproduksjonen i Norge var på topp dette året⁸. Dekningsbidraget falt med over 100 000 kroner fra 2014 til 2015. I 2016 ble dekningsbidraget ytterligere redusert med nærmere 32 000 kroner. Brukene med «normal» produksjon oppnår gjennomgående høyere produksjonsinntekter enn brukene med saktevoksende kylling, men grunnet høyere variable kostnader er det årlige variasjoner i hvorvidt det er brukene med normal produksjon eller brukene med saktevoksende kylling som oppnår det høyeste totale dekningsbidraget.

Tabell 4.1 Dekningsbidragsberegninger for slaktekyllingproduksjonen 2014-2017. Nominelle kroner.

	2014	2015	2016	2017
Antall bruk	14	16	15	19
<i>Produksjonsinntekter</i>				
Høner/kyllinger	3 222 300	2 732 400	3 266 600	3 396 600
Erstatninger	24 300	74 600	15 400	37 300
Sum produksjonsinntekter	3 246 600	2 807 000	3 282 000	3 433 900
<i>Variable kostnader</i>				
Kraftfôr	1 509 800	1 299 300	1 582 900	1 645 800
Kjøp av kyllinger	737 100	647 200	809 200	778 300
Strøm og oppvarming	133 800	107 900	133 600	155 200
Forbruksartikler, veterinær og tjenester, m.m.	43 200	40 600	65 000	63 400
Forsikring, fast pris	26 600	25 300	28 600	28 300
Plukking, fast pris	74 300	69 200	77 000	77 300
Sum variable kostnader	2 524 800	2 189 500	2 696 300	2 748 200
Dekningsbidrag	721 800	617 500	585 700	685 700

4.2 Dekningsbidragsberegninger per innsatt slaktekylling

Det er store variasjoner i utvalget. Dekningsbidraget varierer mellom 222 200 og 2 415 200 kroner i 2017. Brukene med høyest dekningsbidrag har naturlig også flest innsatte kyllinger (p-verdi < 0,01). Jo høyere dekningsbidrag bruket har, jo høyere er også dekningsbidraget per innsatte kylling (p-verdi = 0,10). Tabell 4.2 viser utviklingen i dekningsbidrag per innsatte slaktekylling i perioden 2014 til 2017.

⁸ Landbruksdirektoratet (2018). Markedsrapport 2017

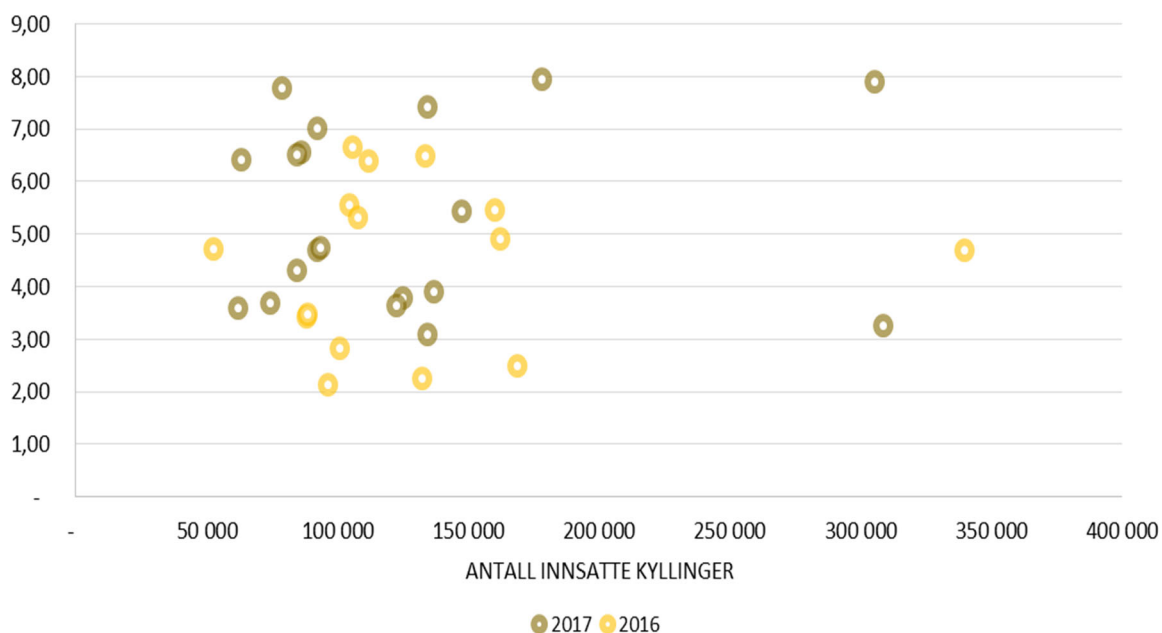
Tabellen viser at dekningsbidraget per innsatte kylling følger samme årlige trender som det totale dekningsbidraget for produksjonen. Etter nedgangen i 2015 og 2016 fikk dekningsbidraget en oppsving i 2017, men det var fortsatt lavere enn toppåret 2014.

Tabell 4.2 Dekningsbidrag per innsatte slaktekylling 2014-2017. Nominelle kroner

	2014	2015	2016	2017
Antall innsatte kyllinger	128 097	119 326	130 082	126 308
<i>Produksjonsinntekter</i>				
Høner/kyllinger	25,16	22,90	25,11	26,89
Erstatninger	0,19	0,63	0,12	0,30
Sum produksjonsinntekter	25,34	23,52	25,23	27,19
<i>Variable kostnader</i>				
Kraftfôr	11,79	10,89	12,17	13,03
Kjøp av kyllinger	5,75	5,42	6,22	6,16
Strøm og oppvarming	1,04	0,90	1,03	1,23
Forbruksartikler, veterinær og tjenester, m.m.	0,34	0,34	0,50	0,50
Forsikring, fast pris	0,21	0,21	0,22	0,22
Plukking, fast pris	0,58	0,58	0,59	0,61
Sum variable kostnader	19,71	18,35	20,73	21,76
Dekningsbidrag per slaktekylling	5,64	5,17	4,50	5,43

Reduserte produksjonsinntekter var en av hovedårsakene til det svekkede dekningsbidraget i 2015. Dette kan antas å ha en sammenheng med lavere priser grunnet redusert etterspørsel som følge av mye mediedekning omkring antibiotikaresistente bakterier i kyllingkjøtt. Produksjonsinntektene per innsatte kylling økte noe i 2016 sammenlignet med året før, men økte variable kostnader svekket likevel dekningsbidraget ytterligere.

Det er store variasjoner mellom brukene i oppnådd dekningsbidrag per innsatte slaktekylling. I 2017 varierte dekningsbidraget per slaktekylling mellom 3,09 kroner og 7,95 kroner. De tre brukene med saktevoksende kylling oppnådde alle høyere dekningsbidrag per slaktekylling, med et snitt på 11,79 kroner samme år. Figur 4.1 viser spredningen i dekningsbidrag per innsatte slaktekylling.

Figur 4.1 Dekningsbidrag per slaktekylling 2016 og 2017

Brukene med høyest dekningsbidrag per slaktekylling hadde også de høyeste produksjonsinntektene per innsatte kylling (p -verdi $< 0,01$). Samtidig er det liten sammenheng mellom størrelsen på dekningsbidraget og de totale variable kostnadene per kylling. Det er med andre ord inntekten som i størst grad påvirker dekningsbidraget til slaktekyllingprodusentene.

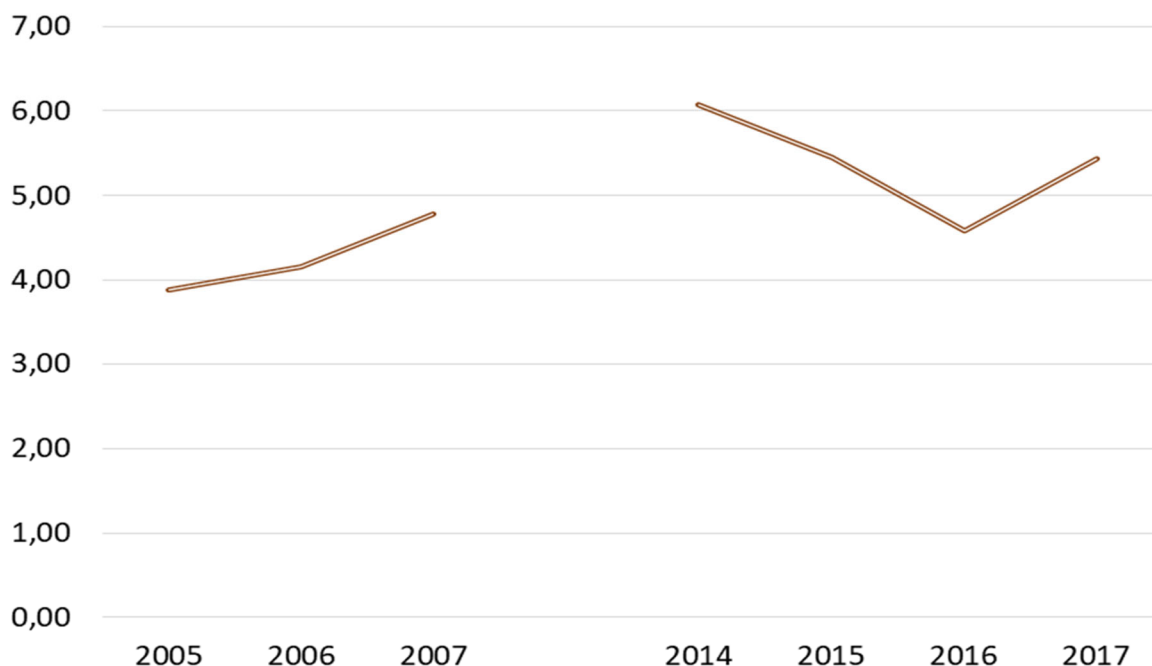
Analysene tyder på at jo nyere driftsbygning kyllingprodusentene har, jo høyere dekningsbidrag per innsatte kylling oppnår de. Sammenhengen er signifikant på 5-prosentnivå. De brukene som oppnår høyest dekningsbidrag per kylling, har også lavest kostnader til strøm og oppvarming per kylling (p -verdi = $0,04$). Brukene som har 7 årlige innsett eller mindre, har høyere dekningsbidrag per slaktekylling enn brukene med flere enn 7 årlige innsett i snitt (p -verdi = $0,02$). Brukene med minst årlige innsett har også lavere kostnader knyttet til veterinær, medisin og andre forbruksartikler (p -verdi = $0,07$).

Vi finner ingen forskjeller i dekningsbidrag mellom bruk som har flere kyllingfjøs og de som kun har ett. Funnene tyder heller ikke på at antall innsatte kyllinger per år er av betydning for dekningsbidraget per kylling, da det er store variasjoner innad i utvalget.

5 Sammenligning med andre undersøkelser

Økonomi og arbeidsforbruk i produksjon av slaktekylling, NILF 2009

Som nevnt i forordet, ble det også gjort en undersøkelse av økonomien i slaktekyllingproduksjon for årene 2005-2007 (Holien 2009). Der ble dekningsbidrag per innsatte kylling beregnet for åtte bruk, og i Figur 5.1 viser vi tilsvarende tall for denne undersøkelsen (alle tall er omregnet til faste 2017-kroner). Det er ikke foretatt tilsvarende beregninger for årene mellom. En kan se av figuren at i 2007 og 2016 var dekningsbidraget per kylling tilnærmet likt.

Figur 5.1 Dekningsbidrag per innsatte kylling, faste 2017-kroner

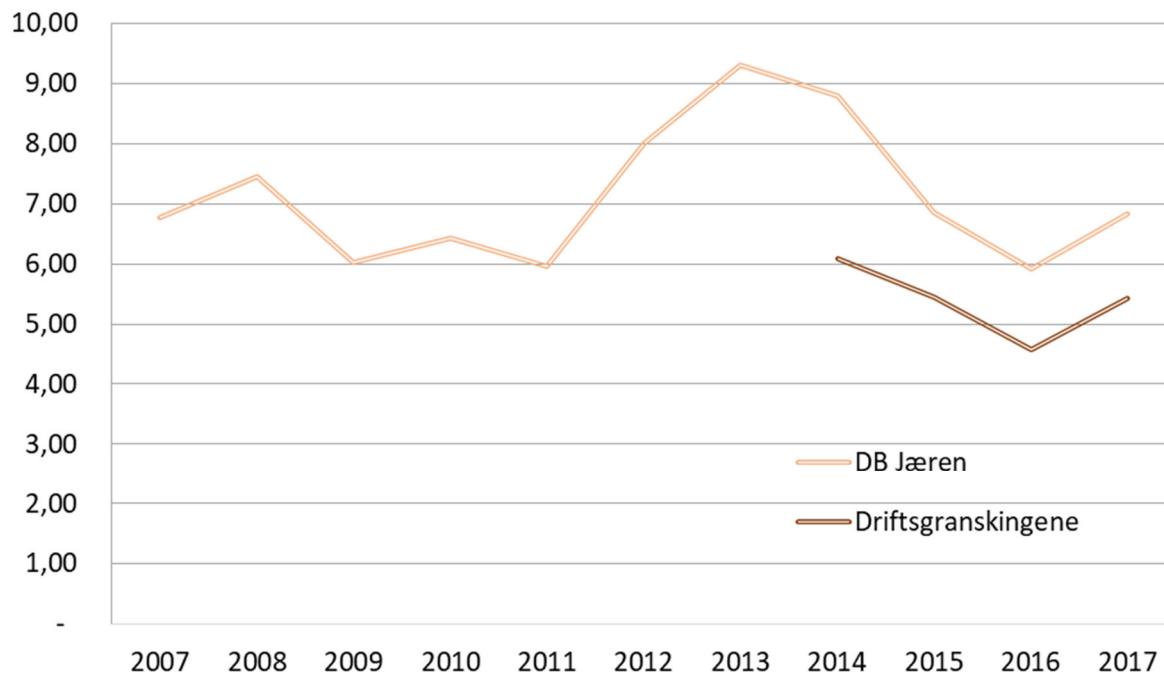
Det ble i denne undersøkelsen konkludert med at det var god lønnsomhet i produksjonen, spesielt i 2007, hvor lønnsevne per time i gjennomsnitt var på kr 550 (2007-tall). Gjennomsnittlig arbeidsforbruk var 664 timer per bruk i 2007. I denne rapporten var det også tatt med en kalkyle fra Nortura fra oktober 2009, og der var lønnsevne per time beregnet til kr 159 (2009-tall). Det var stor nyetablering med påfølgende overproduksjon i 2008-2009. Konklusjonen var at denne produksjonen er svært følsom for endringer både på kostnads- og inntektssiden. Selv små endringer i kraftfôrprisen slår sterkt ut, da kraftfôret utgjør over 60 prosent av de variable kostnadene. Fra 2007 til 2009 var det også økning i prisen på daggamle kyllinger og kostnader til strø og diverse andre variable kostnader.

Nøkkeltall fra «Rekneskapslaga på Jæren og Dalane»

Vi har også sett på nøkkeltall som gis ut årlig fra «Rekneskapslaga på Jæren og Dalane». De har også foretatt beregninger på slaktekyllingproduksjon, og de siste årene har det vært i overkant av 30 bruk med i grunnlaget for tallene. Her er forutsetningene noe annerledes enn det vi viser i våre beregninger. Nøkkeltallene fra Jæren baserer seg blant annet på skatteregnskap, mens i vår undersøkelse er det driftsregnskap som er grunnlaget. De sier også at det inngår produsenter med ulike produksjonskonsept og ulik tyngde på slaktekyllingen i tallgrunnlaget.

Nivået på dekningsbidraget her er derfor usikkert, men det vi kan se er at kurvene fra Driftsgranskingene og Jæren er nokså parallelle. Vi tar med tall fra Jæren fra 2007-2017 for å vise at det over tid er betydelige svingninger i denne produksjonen.

Figur 5.2 Dekningsbidrag per innsatte kylling, faste 2017-kroner

6 Konklusjoner

Det har vært en stor vekst i Norges kyllingproduksjon de siste 15 årene. Produksjonen er i denne perioden betydelig modernisert, effektivisert og spesialisert, og engrosforbruket av fjorfekjøtt økte fra 10,0 til 18,5 kilo mellom 2002 til 2018. Lave produktpriser og kyllingkjøttets egenskaper har bidratt til å gjøre kylling til et etterspurt produkt i det norske markedet.

Antall gårdsbruk med slaktekylling i Norge har variert mellom 500 og 700 siden år 2000 og frem til i dag. Variasjonen i antall produsenter har i stor grad fulgt endringene i etterspørselen, og til tross for sterk vekst i bransjen har kyllingkjøttmarkedet vært turbulent. I 2014 ble det produsert rekord-mye kyllingkjøtt i Norge, og ifølge tall fra Landbruksdirektoratet leverte norske slaktekyllingprodusenter 93 549 tonn kyllingkjøtt dette året. I 2015 ble det derimot en betydelig svekkelse i etterspørselen som følge av mye medieoppmerksomhet rundt antibiotikaresistente bakterier i kyllingkjøtt. Dette førte igjen til at narasinføret kylling ble faset ut av produksjon, og dagens slaktekylling er derfor i praksis nesten narasinfri.

Avl av mer saktevoksende kyllingraser har også økt de siste årene. Det er i dag hybridrasen Ross 308 som står for størsteparten av kyllingen på markedet, men brukene som leverer til Norsk Kylling går over til Hubbard i løpet av høsten 2017 og 2018. I vår undersøkelse har vi økonomiske data til og med regnskapsåret 2017. Foreløpig kan vi derfor ikke si noe om hvilke økonomiske konsekvenser overgang til ny rase har hatt. Intervju med brukerne foretok vi i hovedsak på høsten 2018, og de fleste som hadde gått over til Hubbard framholdt at de var meget godt fornøyd med produksjonen og drifta. En uttalte at han hadde fått «en helt ny hverdag» etter overgangen til ny rase, både på grunn av triveligere dyr og svært lav dødelighet. Andre framholdt at selv om de var godt fornøyd med selve produksjonen, så var de særdeles misfornøyd med økonomien, og mente at de forutsetningene som var lovet ikke ble holdt.

I 2017 var det 22 bruk med slaktekyllingproduksjon i Driftsgranskingene i jordbruket. Av disse drev tre bruk med oppdrett av saktevoksende kylling. Brukene var lokalisert på Østlandet, Jæren og i Trøndelag.

Våre analyser viser at den reduserte etterspørselen i 2015 førte til reduserte inntekter og dekningsbidrag for driftsgransningsbrukene. Nedgangen fortsatte i 2016, før dekningsbidraget på gjennomsnittsbruket steg med 100 000 kroner i 2017, til 685 700 kroner. Dette til tross for færre innsatte kyllinger. Årsaken kan være en bedre balanse i markedet.

Brukene med flest innsatte kyllinger oppnår også høyest totalt dekningsbidrag. Analysene tyder likevel ikke på noen sammenheng mellom antall innsatte kyllinger og størrelsen på dekningsbidraget per slaktekylling. Her er det store variasjoner i utvalget.

Produksjonsinntekten er den faktoren som i størst grad påvirker dekningsbidraget hos slaktekyllingprodusentene. Naturlig er det en klar positiv sammenheng mellom størrelsen på produksjonsinntekten per slaktekylling og dekningsbidraget per slaktekylling. Dette betyr altså at jo høyere produksjonsinntektene per slaktekylling er, jo høyere er dekningsbidraget per slaktekylling.

Det er store variasjoner i variable kostnader per bruk, men det er ingen klare sammenhenger mellom kostnadsstørrelsen per slaktekylling og antall innsatte kyllinger, år for investering, eller størrelsen på driftsbygningen. Kraftfôrkostnaden står for den største andelen av de variable kostnadene på slaktekyllingbrukene. I snitt utgjør denne 48 prosent av slakteinntektene. Det er også her store variasjoner mellom bruk. Ulike fôringsplaner, fôringsanlegg og pris er mulige årsaker til spredningen.

Våre analyser tyder på at det er en sammenheng mellom år for investering i driftsbygning og dekningsbidrag per slaktekylling. Brukene med nyere kyllingfjøs oppnår høyere dekningsbidrag per slaktekylling enn bruk med eldre driftsbygning. Det er i hovedsak kostnader til strøm om oppvarming som bidrar til disse forskjellene. Antall årlige innsett er også av betydning for kostnadene og dekningsbidraget per slaktekylling. Det er mulig at høyere avskrivninger og rentekostnader på disse

brukene «spiser opp» mye av gevinsten, men dette er det ikke sett nærmere på i denne undersøkelsen. Færre innsett bidrar til lavere kostnader og dermed høyere dekningsbidrag per slaktekylling.

Det er verdt å presisere at det er store variasjoner mellom brukene i utvalget. Utvalget av data er i statistisk sammenheng lavt, og det er derfor mindre sannsynlig å finne signifikante resultater og entydige konklusjoner i våre analyser. Undersøkelsen antas likevel å gi en god pekepinn på økonomi og utvikling i kyllingproduksjonen de siste årene. Dette kan en også slå fast med tanke på at undersøkelsen fra Jæren viser sammenfallende resultater.

Videre undersøkelser/forskning

- Denne undersøkelsen manglet ressurser til å gå nærmere inn på faste kostnader i kyllingproduksjon, noe som kunne gi bedre grunnlag for å beregne driftsoverskudd og ulike lønnsomhetsmål, samt å undersøke om produsentene med nyest bygning hadde best resultat etter kapitalkostnader.
- Nye kyllingraser er på vei inn, hva er forskjellene på de ulike rasene med tanke på f.eks. økonomi, arbeidsforbruk og dyrevelferd?
- I kyllingproduksjonen er logistikken viktig, spesielt ved innsamling av dyr fra besetningen til bil når dyra skal slaktes, og på transporten til slakteriet. Her kan en se på både dyrevelferd, dyrehelse, etikk, logistikk, effektivitet og økonomi.
- Det finnes lite økologisk kyllingproduksjon i Norge. Hva vil være tilfredsstillende driftssystem under norske forhold?

Litteraturreferanse

- Andersen, R.K., Skinnarland, S. og Tveterås, R. (2008). Fra bonde til butikk. En studie av verdikjeder i kjøttbransjen. Fafo-rapport 2008:19.
- Andreou, P. C., Louca, C., Panayides, Ph.M. (2015). The Impact of Vertical Integration on Inventory Turnover and Operating Performance. Tilgjengelig fra: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13675567.2015.1070815>.
- Animalia (2013). Dyrevelferdsprogram slaktekylling: Omregningsfaktorer slaktevekt/levendevekt. Notat 21.11.2013. Tilgjengelig fra: <https://www.animalia.no/contentassets/4575195b806c4214b1473c0e71d422fb/omregningsfaktorer-slaktevekt--levendevekt-dvp-kylling---versjon-1-nov2013.pdf>.
- Animalia (2017). Årsmelding 2010-2017 for KOORIMP og KIF. Tilgjengelig fra: <https://www.animalia.no/no/Dyr/koorimp---import/arsmeldinger-koorimp-og-kif/>.
- Animalia (2018a). Kjøttets tilstand 2018: Status i norsk kjøtt- og eggproduksjon. Tilgjengelig fra: <https://www.animalia.no/no/animalia/publikasjoner/kjottets-tilstand/>.
- Animalia (2018b). Slaktekylling – informasjon om hybrider. Oppdatert: 12.04.2018. Tilgjengelig fra: <https://www.animalia.no/no/Dyr/fjorfe/slaktekylling---helse-og-velferd/slaktekylling--informasjon-om-hybrider/>.
- AVEC. Annual Report 2016- 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.avec-poultry.eu/resources/annual-reports/>.
- Aviagen (2018a). Ross Broiler Management Handbook. Tilgjengelig fra: <http://eu.aviagen.com/tech-center/download/18/Ross-BroilerHandbook2018-EN.pdf>.
- Aviagen (2018b). Rowan Ranger Broiler Performance Objectives. Tilgjengelig fra: <http://eu.aviagen.com/tech-center/download/1190/RowanRanger-Broiler-PO-18-EN.pdf>.
- Bagley et al. (2016). Kjøttproduksjon på slaktekylling og kalkun. Fjørfeboka, side 381-419. Bergen: Fagbokforlaget.
- Budsjettnemda for jordbruket (2018). Totalkalkylen - statistikk. Tilgjengelig fra: <https://www.nibio.no/tjenester/totalkalkylen-statistikk?locationfilter=true#>.
- Debio (2019). Temaark til regelverk. <https://debio.no/praktiske-veiledere-regelverk/>.
- Den stolte hane (2019). Diverse informasjon fra Den stolte hane sine hjemmesider. URL: <https://www.denstoltehanen.no/om-oss/>.
- Dyrevennlig.org/ <http://dyrevennlig.org/dyr/hoener-og-kyllinger/slaktekyllinger/hva-er-galt-med-velferd-hos-kylling/strengere-krav-til-dyrevelferd-hos-kyllinger/>.
- FAO (2013). Poultry Development Review. Tilgjengelig fra: <http://www.fao.org/3/i3531e/i3531e.pdf>.
- FAOSTAT (2013). Food Supply - Livestock and Fish Primary Equivalent. Tilgjengelig fra: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/CL>.
- Fiskå Mølle (2019). Hubbard: Den nye kyllinghybriden. Tilgjengelig fra: <https://www.fiska.no/kunnskap/2018/august/hubbard-den-nye-kyllinghybriden/>.
- FOR-2013-01-24-64: Forskrift om endring i forskrift om hold av høns og kalkun.
- FOR-2014-12-15-1907: Forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen.
- Hansen, T.B et al. (2018). WPSA: Dyrevelferd og bærekraft, ja takk begge deler- eller må vi av og til prioritere? Fjørfe nr.5-2018. Side 42-45;

- Haukås, Torbjørn (Red.). Driftsgranskingar i jord- og skogbruk. NIBIO. Flere årganger.
- Helsedirektoratet (2018). Utviklingen i norsk kosthold 2017. Tilgjengelig fra: <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1414/Utviklingen-i-norsk-kosthold-2017-IS-2680.pdf>.
- Helse- og omsorgsdepartementet (2017). Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017–2021). Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-handlingsplan-for-bedre-kosthold-20172021/id2541870/>.
- Holien, Svein O. (2009). Økonomi og arbeidsforbruk i produksjon av slaktekylling. NILF-notat 2009-18
- Ingerø, Karianne Fuglerud (2018). Strukturen i slaktekyllingproduksjonen 2008-2017. Fjørfe nr.5-2018. S.20.
- KLF, Animalia og Nortura (2015). Den norske kjøtt og egg bransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram slaktekylling. Tilgjengelig fra: <https://www.animalia.no/contentassets/4575195b806c4214b1473coe71d422fb/bransjeretningslinje-dvp-slaktekylling-versjon-2.pdf>.
- KSL. (2019). Lovgrunnlag. <https://www.matmerk.no/no/ksl/om-ksl/lovgrunnlag>.
- Landbruksdirektoratet (2016). Markedsrapport 2015. Rapport nr. 3/2016. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/produksjon-og-marked/frukt-og-gront/marked-og-pris/publikasjoner/markedsrapport-2015>.
- Landbruksdirektoratet (2017). Slakte- og ull-leveranser 2002-2017. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/leveransedata/slaktleveranser?leveranser=slakt&leveransetype=&leveranseaar=2013&fylke=OPPLAND&kommune=%C3%98YER>.
- Landbruksdirektoratet (2018a). Leveranser til slakteri i landbruket 2005-2017. Tilgjengelig fra: <https://data.norge.no/organisasjoner/landbruksdirektoratet>.
- Landbruksdirektoratet (2018b). Produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer. Rapport for 2017. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/okologisk-landbruk/marknadsovervaking/rapporter/produksjon-og-omsetning-av-okologiske-landbruksvarer-2017>.
- Landbruksdirektoratet (2019a). Målprisrapport 2014–2018. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/produksjon-og-marked/kjott-ull-og-skinns/marked-og-pris/publikasjoner>.
- Landbruksdirektoratet (2019b). Markedsrapport 2014-2018. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/produksjon-og-marked/egg/marknad-og-pris/attachment/73784?ts=1695282ed50>.
- Landbruksdirektoratet (2019c). Omverdenen til norsk landbruk og matindustri. Rapport for 2018. Rapport nr. 2/2019. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/produksjon-og-marked/egg/marknad-og-pris/attachment/73785?ts=16952849330>
- Landbruksdirektoratet (2019d). Referansepris fjørfe. Tilgjengelig fra: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/9575/referansepris-fjoerfe>.
- Lavik, Randi og Borgeraas, Elling (2017). SIFO survey: Forbrukstrender 2017. Tilgjengelig fra: <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/SIFO/Publikasjoner-fra-SIFO/Forbrukstrender-2017>.

- Mattilsynet (2019). Regelverksveileder: Økologisk landbruk. Tilgjengelig fra: https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/gjeldende_regelverk/veiledere/veileder_okologisk_landbruk.2651/binary/Veileder%20%C3%B8kologisk%20landbruk.
- Meld. St. 11 (2016–2017). Endring og utvikling — En fremtidsrettet jordbruksproduksjon. <http://www.norsk-kylling.no> Er integrerte verdikjeder løsningen på markedstilpasningen? Presentasjon ved produksjonsdirektør Hilde Talseth
- NORM/NORM-VET 2017. Usage of Antimicrobial Agents and Occurrence of Antimicrobial. Resistance in Norway. Tromsø / Oslo 2018. ISSN:1502-2307 (print) / 1890-9965 (electronic). Tilgjengelig fra: https://unn.no/Documents/Kompetansetjenester.%20-sentre%20og%20fagr%C3%A5d/NORM%20-%20Norsk%20overv%C3%A5kingssystem%20for%20antibiotikaresistens%20hos%20mikrober/Rapporter/NORM_NORM-VET_2017.pdf.
- Norsk landbrukssamvirke (2017). Matkurven 2017: Undersøkelse av nordmenns kjøpekraft 1984-2017. Tilgjengelig fra: <https://3nmo8a2quean1us4441yua7x-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/08/Matkurven-2017-Rapport-ID-122839.pdf>.
- Nortura (2016). Norsk fjørfekjøttproduksjon i et eggeskall. Tilgjengelig fra: <https://www.geno.no/contentassets/cfbbb693b3c84ad99fe94548eb55cc26/fjorfekjottproduksjon-i-et-eggeskall.pdf>.
- Nortura (2018). Årsmelding 2017. Tilgjengelig fra: <http://www.nortura.no/om/finansiell-informasjon/arsrapporter/>.
- NOU (2011). Særskilt vedlegg til NOU 2011: 4- Mat, makt og avmakt- om styrkeforholdene i verdikjeden for mat.
- OECD/FAO (2017). OECD-FAO Agricultural Outlook 2017-2026, OECD Publishing, Paris. Tilgjengelig fra: http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2017-en.
- Ot.prp. nr. 94 (2002-2003). Om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen.
- Prop. 106 S (2013–2014). Jordbruksoppgjøret 2014 – endringer i statsbudsjettet 2014 m.m.
- Rekneskapslaga på Jæren og Dalane, Nøkkeltal. Flere årganger
- Sandbu, Anders (2017). Innfører trivselstiltak for alle Nortura-kyllinger. Tilgjengelig fra: <https://www.bondebladet.no/marked/innforer-trivselstiltak-for-alle-nortura-kyllinger/>.
- Sørheim, Kristin (2016). Kartlegging av helsestatus og bruken av antibiotika/legemidler i økologisk kylling og kalkunproduksjon. NORSØK rapport. VOL. 1/ NR. 1/2016.
- Vasdal, Guro et al. (2018). Effects of environmental enrichment on activity and lameness in commercial broiler production. *Animalia. Journal of Applied Animal Welfare Science*, 2018.
- Øvreberg, Elisabeth (2017). Nå er norsk kylling nesten helt fri for narasin. Tilgjengelig fra: <https://forskning.no/partner-uit-norges-arktiske-universitet-landbruk/na-er-norsk-kylling-nesten-helt-fri-for-narasin/314218>.

Vedlegg

Tabell 1 Deskriptiv statistikk for slaktekyllingprodusenter* 2017

Variabel	N	Minimum	Maksimum	Gjennomsnitt	Standardavvik
Antall innsatte kyllinger	19	61 625	308 578	126 308	70 862
Produksjonsinntekter	19	1 763 408	8 727 220	3 433 904	1 856 452
Kraftfôrkostnad	19	938 058	4 045 916	1 645 805	881 802
Kjøp av kyllinger	19	436 195	1 950 334	778 268	429 008
Strøm og oppvarming	19	35 467	482 732	155 158	100 165
Veterinær, medisin, m.m.	19	14 926	158 882	63 404	39 281
Forsikring	19	13 791	69 056	28 266	15 858
Plukking	19	37 714	188 849	77 300	43 367
Dekningsbidrag	19	222 150	2 415 193	685 699	509 021
Prod.innt. per kylling	19	22,21	34,94	27,68	2,90
Kraftfôrkostnad per kylling	19	10,42	16,99	13,32	1,64
Kjøp av dyr per kylling	19	5,06	7,32	6,25	0,62
Strøm og oppvarming per kylling	19	0,33	2,73	1,37	0,69
Veterinær, medisin, m.m. per kylling	19	0,10	1,18	0,52	0,22
Dekningsbidrag per kylling	19	3,09	7,95	5,36	1,74

* Eksklusive produsenter med saktevoksende kylling.

Tabell 2 Deskriptiv statistikk for slaktekyllingprodusenter* 2016

Variabel	N	Minimum	Maksimum	Gjennomsnitt	Standardavvik
Antall innsatte kyllinger	15	52 480	339 567	130 082	65 986
Produksjonsinntekter	15	1 499 462	8 905 164	3 282 008	1 710 592
Kraftfôrkostnad	15	754 633	4 525 138	1 582 939	884 502
Kjøp av kyllinger	15	382 161	1 966 880	809 191	377 584
Strøm og oppvarming	15	27 459	412 111	133 557	95 991
Veterinær, medisin, m.m.	15	15 640	128 360	64 996	33 786
Forsikring	15	11 533	74 623	28 587	14 501
Plukking	15	31 068	201 023	77 008	39 063
Dekningsbidrag	15	207 241	1 597 027	585 727	366 127
Prod.innt. per kylling	15	20,52	28,57	25,35	2,23
Kraftfôrkostnad per kylling	15	9,66	14,37	12,15	1,28
Kjøp av dyr per kylling	15	5,04	7,35	6,32	0,75
Strøm og oppvarming per kylling	15	0,28	1,77	1,03	0,46
Veterinær, medisin, m.m. per kylling	15	0,19	1,35	0,55	0,33
Dekningsbidrag per kylling	15	2,15	6,67	4,46	1,57

* Eksklusive produsenter med saktevoksende kylling.

Tabell 3 Deskriptiv statistikk for slaktekyllingprodusenter* 2015

Variabel	N	Minimum	Maksimum	Gjennomsnitt	Standardavvik
Antall innsatte kyllinger	16	22 450	318 235	119 326	62 985
Produksjonsinntekter	16	662 587	7 701 056	2 806 975	1 468 023
Kraftfôrkostnad	16	217 880	3 648 581	1 299 293	723 345
Kjøp av kyllinger	16	64 935	1 923 314	647 178	404 080
Strøm og oppvarming	16	33 467	350 688	107 946	78 067
Veterinær, medisin, m.m.	16	4 927	103 722	40 566	29 823
Forsikring	16	4 756	67 418	25 279	13 343
Plukking	16	13 021	184 576	69 209	36 531
Dekningsbidrag	16	323 599	1 429 937	617 501	254 427
Prod.innt. per kylling	16	19,89	29,51	24,04	2,97
Kraftfôrkostnad per kylling	16	9,31	14,16	10,82	1,19
Kjøp av dyr per kylling	16	2,89	6,83	5,20	0,94
Strøm og oppvarming per kylling	16	0,28	1,59	0,95	0,41
Veterinær, medisin, m.m. per kylling	16	0,09	1,07	0,34	0,22
Dekningsbidrag per kylling	16	2,44	14,41	5,92	2,70

* Eksklusive produsenter med saktevoksende kylling.

Tabell 4 Deskriptiv statistikk for slaktekyllingprodusenter* 2014

Variabel	N	Minimum	Maksimum	Gjennomsnitt	Standardavvik
Antall innsatte kyllinger	14	83 825	217 970	128 096	31 430
Produksjonsinntekter	14	2 264 403	6 645 265	3 246 596	1 040 243
Kraftfôrkostnad	14	1 007 767	3 059 373	1 509 812	482 412
Kjøp av kyllinger	14	523 784	1 202 057	737 078	177 510
Strøm og oppvarming	14	30 852	395 272	133 799	93 099
Veterinær, medisin, m.m.	14	18 699	88 391	43 200	20 913
Forsikring	14	17 385	45 207	26 567	6 518
Plukking	14	48 618	126 422	74 296	18 229
Dekningsbidrag	14	480 234	1 728 541	721 840	307 130
Prod.innt. per kylling	14	21,62	30,48	25,22	2,49
Kraftfôrkostnad per kylling	14	10,10	14,03	11,71	1,10
Kjøp av dyr per kylling	14	4,60	6,66	5,78	0,65
Strøm og oppvarming per kylling	14	0,28	1,86	1,00	0,51
Veterinær, medisin, m.m. per kylling	14	0,14	0,55	0,33	0,11
Dekningsbidrag per kylling	14	3,67	7,93	5,58	1,21

* Eksklusive produsenter med saktevoksende kylling.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.